

STRUKTURA RAMOWEGO PROGRAMU SZKOLENIA

dokument przed korektą i redakcją językową

Tytuł programu

Ramowy program szkolenia w zakresie wspomagania szkół w wykorzystywaniu nowoczesnych technologii w procesie nauczania/uczenia się

Kompetencja kluczowa i etap edukacyjny

Kompetencje informatyczne - I etap edukacyjny

Opis kompetencji

Rada i Parlament Europejski zdefiniowały kompetencje, jako „połączenie wiedzy, umiejętności i postaw odpowiednich do sytuacji”. Kompetencje kluczowe zaś to te, których „wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia”¹.

Kompetencje informatyczne stanowią jedną z ośmiu kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie opisanych w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady Europy.

Zgodnie z przytoczonym dokumentem kompetencje informatyczne „obejmują umiejętne i krytyczne wykorzystywanie technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) w pracy, rozrywce i porozumiewaniu się. Opierają się one na podstawowych umiejętnościach

¹ Cyt. za Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie [Dz.U. L 394 z 30.12.2006]

w zakresie TIK: wykorzystywania komputerów do uzyskiwania, oceny, przechowywania, tworzenia, prezentowania i wymiany informacji oraz do porozumiewania się i uczestnictwa w sieciach współpracy za pośrednictwem Internetu.”²

Zgodnie z powyższymi zaleceniami kompetencje informatyczne wymagają:

1. Na poziomie wiedzy:

- znajomości natury, roli i możliwości technologii społeczeństwa informacyjnego(TSI) w życiu osobistym i społecznym oraz w pracy,
- znajomości aplikacji komputerowych (edytory tekstu, arkusze kalkulacyjne, bazy danych, przechowywanie informacji) i możliwości ich wykorzystania,
- znajomości potencjalnych zagrożeń związanych z Internetem i komunikacją za pośrednictwem mediów elektronicznych (poczta elektroniczna, narzędzia sieciowe),
- rozumienia sposobu, w jaki TSI mogą wspierać kreatywność i innowacje,
- świadomości zagadnień dotyczących prawdziwości i rzetelności dostępnych informacji,
- świadomości prawnych i etycznych aspektów interaktywnego korzystania z TSI,

2. Na poziomie umiejętności:

- poszukiwania, gromadzenia, przetwarzania, oceniania i krytycznego wykorzystywania informacji,
- korzystania z narzędzi do tworzenia, prezentowania i rozumienia złożonych informacji,
- docierania, wyszukiwania i korzystania z usług oferowanych w Internecie,

² Cyt. za Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie [Dz.U. L 394 z 30.12.2006]

- wykorzystywania TSI jako wsparcia krytycznego myślenia, kreatywności i innowacji,

3. Na poziomie postaw:

- krytycznej i refleksyjnej postawy w stosunku do dostępnych informacji,
- odpowiedzialnego wykorzystywania mediów interaktywnych,
- zainteresowanie udziałem w społecznościach i sieciach w celach kulturalnych, społecznych lub zawodowych.

Specyfika kształtowania kompetencji informatycznych na I etapie edukacyjnym

Rozwój dziecka w młodszym wieku szkolnym

Wiek wczesnoszkolny stanowi swoistą rewolucję w życiu dziecka, które nie tylko wkracza w zupełnie nowe środowisko społeczne, ale też musi się zmierzyć z nieznanymi dotąd wyzwaniami:

- obowiązkowością i systematycznością,
- pogodzeniem obowiązków szkolnych z wciąż odczuwaną potrzebą zabawy,
- odnalezieniem swojego miejsca w grupie,
- podporządkowanie się wymaganiom narzucanym z zewnątrz.

Okres wczesnoszkolny to czas wielu zmian rozwojowych koniecznych do podjęcia przez dziecko nowych ról społecznych, wykształcenia poczucia własnej wartości, czy też skuteczności działania w przyszłości. Zmianie ulegają również formy aktywności dziecka i rodzaj podejmowanych przez nie działań:

- działanie zorientowane na cel,

- gotowość do refleksyjnego działania,
- postęp w zakresie koordynacji ruchów i celowego działania,
- współdziałanie i samodzielność pod kontrolą dorosłego.³

W okresie wczesnoszkolnym dzieci w stopniu podstawowym posługują się komputerem. Korzystają z wybranych programów m.in. z edytorów tekstów i grafiki oraz gier. Sięgają po technologie, aby rozwijać swoje zainteresowania i wyszukiwać informacje. Znają również zagrożenia związane z korzystaniem z nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz wiedzą, w zakresie adekwatnym do wieku, jak bezpiecznie z nich korzystać.

Kompetencje informatyczne w zapisach podstawy programowej

Podstawowe cele edukacji wczesnoszkolnej dotyczą wszystkich sfer rozwoju dziecka: poznawczej, społecznej, moralnej i emocjonalnej, a najważniejszym zadaniem tego okresu jest nabycie przez dziecko umiejętności czytania i pisanie oraz opanowanie podstawowych pojęć matematycznych. Pomóc mu w tym ma celowe wykorzystanie w procesie dydaktycznym technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych wśród najważniejszych umiejętności zdobywanych przez uczniów na tym etapie edukacyjnym wymienia „umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi (TIK), w tym także dla wyszukiwania i korzystania z informacji.”⁴ Nakłada przy tym, na nauczycieli wszystkich przedmiotów, obowiązek przygotowania uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym m.in. poprzez stwarzanie im warunków

³ Opracowano na podstawie: Kamza A.: *Rozwój dziecka : wczesny wiek szkolny* / IBE, Warszawa [online]. [dostęp: 29.06.2016]

⁴ Cyt. Podstawa programowa kształcenia ogólnego, s. 1

do nabywania umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych.⁵

Powyższe zapisy nabierają szczególnego znaczenia, gdy weźmiemy pod uwagę dynamizm rozwoju nowych technologii i ich przenikanie na różne obszary naszego życia. Bezdyskusyjny jest fakt, iż dzięki nim wiele codziennych zadań można wykonać szybciej, taniej i wygodniej, ale trudno nie wspomnieć, iż lawinowo wytwarzana informacja wymaga kształtowania, od najmłodszych lat, umiejętności jej wyszukiwania, porządkowania, oceniania i przetwarzania.

Warto też zwrócić uwagę na projektowane zmiany w podstawie programowej kształcenia informatycznego. Zgodnie z nimi uczniowie w szkole podstawowej będą również zdobywać „umiejętność kreatywnego rozwiązywania problemów z różnych przedmiotów metodami wywodzącymi się z informatyki. (...) niczym nieskrępowani, poznają nieformalne znaczenie wybranych pojęć związanych z informatyką, aktywnie uczestnicząc w zajęciach, które mają pobudzić ich do kreatywnego działania i poszukiwania rozwiązań stawianych im zadań.”⁶

Wspieranie rozwoju kompetencji informatycznych na I etapie edukacyjnym

Na I etapie edukacyjnym, wśród zalecanych warunków i sposobów realizacji podstawy programowej, czytamy „Zajęcia komputerowe należy rozumieć dosłownie jako zajęcia z komputerami, prowadzone w korelacji z pozostałymi obszarami edukacji. Należy zadbać o to, aby w sali lekcyjnej było kilka kompletnych zestawów komputerowych z oprogramowaniem odpowiednim do wieku, możliwości i potrzeb uczniów. Komputery w klasach I–III szkoły podstawowej są wykorzystywane jako urządzenia, które wzbogacają proces nauczania i uczenia się o teksty, rysunki i animacje tworzone przez uczniów, kształtują ich aktywność (gry i zabawy), utrwalają umiejętności (programy edukacyjne na płytach i w sieci), rozwijają zainteresowania itp. Uczniom klas I–III

⁵ Zob. tamże, s. 1-2

⁶ Podstawa programowa kształcenia informatycznego : propozycja zmian w obowiązującej podstawie programowej / Rada ds. Informatyzacji Edukacji przy MEN, s. 3

należy umożliwić korzystanie ze szkolnej pracowni komputerowej. Zaleca się, aby podczas zajęć uczeń miał do swojej dyspozycji osobny komputer z dostępem do Internetu.”⁷

Praca z najmłodszymi uczniami ma szczególny charakter, dlatego do powyższych zaleceń warto jeszcze dodać: zwrócenie uwagi na wartość merytoryczną wykorzystywanych materiałów, dobór narzędzi i zasobów internetowych stosownie do potrzeb i możliwości uczniów oraz celowość wykorzystywania TIK podczas lekcji.

Nauczyciele stoją przed wyzwaniem dostosowania sposobu nauczania do potrzeb globalnego społeczeństwa informacyjnego, inspirowania uczniów do kreatywnego i innowacyjnego kształcenia się, promowania odpowiedzialności w korzystaniu TIK, czy stymulowania rozwoju umiejętności korzystania z technologii cyfrowej i cyfrowych zasobów we własnym kształceniu się i rozwoju. Na równi z uczniami powinni też rozwijać swoje kompetencje w zakresie nowoczesnych technologii. Oczekuje się również integracji technologii z różnymi dziedzinami kształcenia oraz wykorzystania TIK w celach edukacyjnych nie tylko na zajęciach w klasie.⁸

Profil kompetencyjny ucznia:

Wiedza

- nazywa główne elementy zestawu komputerowego,
- zna programy komputerowe i gry edukacyjne adekwatne do wieku, potrzeb i możliwości,
- zna zagrożenia wynikające z korzystania z komputera, Internetu i multimediów,

⁷ Cyt. Tamże, s. 20

⁸ [Zob. Standardy przygotowania nauczycieli w zakresie technologii informacyjnej i komunikacyjnej / Polskie Towarzystwo Informatyczne, s. 2 \[online\]. \[dostęp: 29.06.2016\]](#)

Umiejętności

- obsługuje komputer,
- posługuje się wybranymi programami i grami edukacyjnymi ucząc się i rozwijając swoje zainteresowania,
- wyszukuje i korzysta z informacji dostępnych w Internecie,
- tworzy teksty przy użyciu klawiatury i rysunki za pomocą wybranego edytora grafiki,
- układa instrukcje codziennych czynności, planując w ten sposób późniejsze ich zakodowanie,
- posługuje się technologią w sposób odpowiedzialny, uwzględniając swoje zdrowie fizyczne i psychiczne,

Postawy

- jest gotów do kreatywnego rozwiązywania problemów, podejmowania twórczych działań i rozwijania zainteresowań przy pomocy nowych technologii,
- jest gotów współpracować w zespole, uczyć się od innych, wymieniać się pomysłami i doświadczeniami przy wsparciu nowych technologii,
- jest gotów respektować prywatność informacji, zasady netykiety, prawa twórcy.

Profil kompetencyjny nauczyciela:

Wiedza

- wie, jak zainicjować przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym,

- zna programy komputerowe, gry edukacyjne, multimedia i zasoby Internetu dostosowane do potrzeb i możliwości swoich uczniów,
- zna najnowsze trendy wykorzystania nowych technologii w edukacji, a w szczególności myślenie komputacyjne,

Umiejętności

- korzysta z nowych technologii w procesie dydaktycznym,
- korzysta z nowych technologii w sposób celowy, refleksyjny i bezpieczny, w celu zwiększenia efektów nauczania/uczenia się,
- wykorzystuje TIK do osiągnięcia osobistych celów, wykonywania zadań, rozwiązywania problemów, budowania zespołu, współpracy i komunikacji z innymi ludźmi, integracji wiedzy,
- wskazuje uczniom sposoby wykorzystania nowych technologii, jako wsparcia przy poznawaniu różnych dziedzin wiedzy, utrwalania wiedzy i umiejętności, rozwijania zainteresowań, rozwiązywania problemów,
- dokonuje wyboru sprzętu i oprogramowania stosownie do swoich potrzeb i możliwości oraz potrzeb i możliwości swoich uczniów,
- korzysta z metod nauczania i oceniania wspomaganych nowymi technologiami,
- wyszukuje, selekcjonuje, ocenia i przetwarza informacje z różnych źródeł,
- angażuje uczniów do twórczego, kreatywnego i innowacyjnego wykorzystania nowych technologii,

Postawy

- korzystając z TIK dba o swój wizerunek i bezpieczeństwo,
- promuje wśród uczniów respektowanie prywatności informacji, przestrzeganie netykiety i prawa własności intelektualnej,

- jest otwarty na zmiany wynikające z rozwoju technologicznego,
- jest gotowy radzić sobie z dynamicznie zmieniającą się pod wpływem nowych technologii rzeczywistością i angażować się w profesjonalny rozwój z wykorzystaniem TIK,
- jest gotów pracować w zespole wykorzystując nowe technologie.

Adresaci szkoleń

Pracownicy placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych, bibliotek pedagogicznych, doradcy metodyczni, trenerzy oświaty

Cel ogólny

Przygotowanie do procesowego wspomaganie szkół w obszarach związanych z kształceniem kompetencji kluczowych uczniów

Cele szczegółowe szkolenia

Uczestnik:

- charakteryzuje kompetencje kluczowe, rozumie ich rolę i znaczenie w procesie uczenia się przez całe życie oraz przygotowania uczniów do życia społecznego i funkcjonowania w dorosłym życiu,
- rozumie potrzebę rozwoju kompetencji informatycznych i wpływ procesu uczenia się/nauczania na I etapie edukacyjnym na jej kształtowanie,
- zna metody i techniki uczenia się/nauczania, służące rozwijaniu kompetencji informatycznych i warunki służące ich realizacji na I etapie edukacyjnym,

- korzysta z wybranych aplikacji i zasobów internetowych wspierających proces nauczania/uczenia się,
- zna założenia kompleksowego wspomaganie szkół i zadania instytucji systemu wspomaganie,
- prowadzi wspomaganie szkoły/przedszkola w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów, wykorzystując wiedzę na temat metod i technik uczenia się/nauczania,
- organizuje pracę zespołową nauczycieli w celu kształtowania kompetencji kluczowych uczniów,
- określa swój potencjał zawodowy oraz planuje dalszy rozwój w roli osoby prowadzącej wspomaganie szkół/przedszkoli.

Moduły dotyczące wybranej kompetencji i procesowego wspomaganie szkół

- I. Wspomaganie pracy szkoły – wprowadzenie do szkolenia
- II. Rozwój kompetencji kluczowych w procesie edukacji
- III. Rozwój kompetencji informatycznych na I etapie edukacyjnym
- IV. Proces uczenia się a rozwój kompetencji kluczowych
- V. TIK w budowaniu środowiska sprzyjającego nauczaniu/uczeniu się
- VI. Współpraca i komunikacja z wykorzystaniem TIK
- VII. Bezpieczne wykorzystywanie nowych technologii
- VIII. Wspomaganie pracy szkoły w rozwoju kompetencji informatycznych na I etapie edukacyjnym
- IX. Planowanie rozwoju zawodowego uczestników szkolenia w zakresie wspomaganie szkół

Forma realizacji

Szkolenie blended learning

Czas trwania zajęć

Część stacjonarna – ok. 70 godzin dydaktycznych, część e-learningowa – ok. 20 godzin

Liczebność grupy szkoleniowej

20 osób

Treści szkolenia

Moduł I - Wspomaganie pracy szkoły – wprowadzenie do szkolenia

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- zna założenia kompleksowego wspomagania szkół i zadania instytucji systemu oświaty, odpowiedzialne za wspieranie szkół;
- wskazuje główne zadania osób zaangażowanych w proces wspomagania szkoły: specjaliści do spraw wspomagania, ekspertów, dyrektora szkoły, nauczycieli;
- wie, na czym polega zadanie uczestników szkolenia związane z organizacją i prowadzeniem wspomagania trzech szkół/przedszkoli w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów.

Szczegółowe treści

- założenia kompleksowego wspomaganie szkół/przedszkoli;
- etapy procesu wspomaganie szkół/przedszkoli: diagnoza pracy szkoły, planowanie i realizacja działań służących poprawie jakości pracy szkoły, ocena procesu i efektów wspomaganie;
- zasady działania sieci współpracy i samokształcenia;
- zadania placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz bibliotek pedagogicznych w zakresie wspomaganie szkół/przedszkoli;
- wymagania państwa wobec szkół i placówek oświatowych jako kierunek doskonalenia pracy szkoły w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów;
- znaczenie ewaluacji pracy szkoły (zewnętrznej i wewnętrznej) w diagnozie pracy szkoły;
- zadania osób zaangażowanych w proces wspomaganie: specjaliści ds. wspomaganie; dyrektora szkoły, nauczycieli;
- charakterystyka zadania uczestników szkolenia, polegającego na wspomaganie trzech szkół/przedszkoli w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów.

Zasoby edukacyjne

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 199).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 369).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 19 listopada 2009 w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz. U. nr 200 poz. 1537 z późn. zm.) ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
- (Dz.U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2014 r. poz. 191), ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2010 r. nr 80, poz. 526, z późn. zm.) oraz przepisy wykonawcze do wymienionych ustaw
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz.U. 2015 poz. 1270);
- Hajdukiewicz M. (red): Jak wspomagać pracę szkoły? – poradnik dla pracowników systemu wspomagania: Warszawa 2015 Ośrodek Rozwoju Edukacji;
- Hajdukiewicz M, Wysocka J. (red.): „Nauczyciel w szkole uczącej się. Informacje o nowym systemie wspomagania” Warszawa 2015 Ośrodek Rozwoju Edukacji.
- Więcej informacji dotyczących wspomaganie szkół: www.ore.edu.pl/wspomaganie-pracy-szkol-i-przedszkoli

Zalecane formy i metody pracy

- metody podawcze – prezentacja, wykład, film,
- metody warsztatowe - World Café, Jigsaw, analiza studium przypadku

Moduł II – Rozwój kompetencji kluczowych w procesie edukacji

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- rozumie pojęcie kompetencji;
- potrafi zdefiniować kompetencje kluczowe zgodnie z „Zaleceniami Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie”;
- rozumie znaczenie kompetencji kluczowych dla przygotowania dzieci i młodzieży do dorosłego życia i funkcjonowania na rynku pracy;
- potrafi analizować zapisy prawa oświatowego, które regulują kwestie związane z rozwijaniem kompetencji kluczowych uczniów;
- rozumie znaczenie ponadprzedmiotowego i interdyscyplinarnego charakteru kompetencji kluczowych;
- potrafi opisać rolę szkoły w kształtowaniu kompetencji kluczowych uczniów.

Szczegółowe treści

- kompetencja rozumiana jako wiedza, umiejętności i postawy;
- kompetencje kluczowe w Zaleceniu Parlamentu Europejskiego – definicje;
- społeczne i cywilizacyjne przyczyny ustanowienia kompetencji kluczowych istotnych w procesie uczenia się przez całe życie;
- kompetencje kluczowe a rozwój dziecka;
- wpływ kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży na ich sprawne funkcjonowania w dorosłym życiu i na rynku pracy;

- kompetencje kluczowe w zapisach podstawy programowej oraz wymaganiach państwa wobec szkół i placówek;
- ponadprzedmiotowy charakter umiejętności określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego;
- rola różnych podmiotów środowiska szkolnego w kształtowaniu kompetencji kluczowych dzieci i młodzieży;
- zadania osoby wspomagającej szkołę w procesie kształtowania kompetencji kluczowych uczniów.

Zasoby edukacyjne

- Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr_2006/962/WE_z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. L 394 z 30.12.2006).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 977).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2014 poz. 803)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2014 poz. 803)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. 2015 poz. 1214).

Zalecane formy i metody pracy

- Metody podawcze – wykład, prezentacja,

- Metody warsztatowe – analiza dokumentów, dyskusja, quiz, Jigsaw

Moduł III - Rozwój kompetencji informatycznych na I etapie edukacyjnym

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- potrafi zdefiniować kompetencje informatyczne zgodnie z „Zaleceniami Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie”;
- określa wiedzę, umiejętności i postawy ucznia I etapu edukacyjnego związane z kompetencjami informatycznymi oraz niezbędne do ich kształtowania kompetencje nauczyciela;
- rozumie znaczenie kompetencji informatycznych w rozwijaniu innych kompetencji kluczowych;
- zna specyfikę rozwojową uczniów na I etapie edukacyjnym w kontekście rozwijania kompetencji informatycznych;
- potrafi wskazać uwarunkowania pracy szkoły mające wpływ na kształtowanie kompetencji informatycznych uczniów na I etapie edukacyjnym;
- zna propozycje zmian w obowiązującej podstawie programowej kształcenia informatycznego I etapu edukacyjnego.

Szczegółowe treści

1. Kompetencje informatyczne wg. „Zaleceń Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie” rozumiane jako wiedza, umiejętności i postawy.

2. Wpływ kompetencji informatycznych na kształtowanie innych kompetencji kluczowych.
3. Uwarunkowania rozwojowe kształtowania kompetencji informatycznych uczniów w młodszym wieku szkolnym.
4. Kompetencje informatyczne w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla I etapu edukacyjnego – profil kompetencyjny ucznia i nauczyciela.
5. Wewnętrzne uwarunkowania szkoły sprzyjające kształtowaniu kompetencji informatycznych uczniów na I etapie edukacyjnym.

Zasoby edukacyjne

- Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. L 394 z 30.12.2006).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2012 r. poz. 977).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 maja 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2014 poz. 803)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2014 poz. 803)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2015 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. 2015 poz. 1214).
- Kompetencje cyfrowe młodzieży w Polsce – Fundacja Orange [online]. [dostęp: 18.06.2016]

- Praca z nowoczesnymi technologiami a zapisy podstawy programowej / Iwona Brzózka-Złotnicka / ORE, Warszawa 2015 [online]. [dostęp: 18.06.2016]. POKL
- TIK jako pomost między światem nauczycieli i uczniów / Piotr Siuda / ORE [online]. [dostęp: 18.06.2016]. POKL
- Podstawa programowa kształcenia informatycznego. Propozycja zmian w obowiązującej podstawie programowej [online]. [dostęp: 18.06.2016]
- Sprawozdanie z realizacji Rządowego programu rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych „Cyfrowa szkoła”. [online]. dostęp: 18.06.2016]

Zalecane formy i metody pracy

- Metody poznawcze - wykład, prezentacja
- Metody warsztatowe - dyskusja, giełda pomysłów, uczenie się w małych zespołach, burza mózgów, wizualizacja

Moduł IV - Proces uczenia się a rozwój kompetencji kluczowych

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- wie, jak przebiega proces uczenia się,
- określa czynniki wpływające na efektywność procesu uczenia się wynikające z najnowszej wiedzy i badań,
- rozumie znaczenie relacji między uczniem a nauczycielem w procesie uczenia się,
- wie jak organizować pracę szkoły, aby sprzyjała ona procesom uczenia się,

- dostrzega związek procesu uczenia się z kształtowaniem kompetencji kluczowych uczniów,
- dostrzega znaczenie wiedzy na temat uczenia się w procesowym wspomaganie szkół.

Szczegółowe treści:

- Przebieg procesu uczenia się:
 - etapy procesu uczenia się – od nieświadomej niekompetencji do nieświadomej kompetencji,
 - poziomy taksonomiczne wg. B. Blooma jako konieczna droga w procesie uczenia się.
- Czynniki wpływające na proces uczenia się:
 - podmiotowość ucznia w procesie uczenia się,
 - znajomość własnego stylu uczenia się (metapoznanie),
 - integrowanie wiedzy (nowej z dotychczas posiadaną, wiedzy z różnych dziedzin), hierarchiczne porządkowanie wiedzy,
 - praktyczne wykorzystywanie zdobywanej wiedzy i umiejętności w szkole i codziennym życiu,
 - wpływ motywacji i emocji na przebieg procesu uczenia się,
 - możliwości i ograniczenia ludzkich zdolności do przyswajania informacji.
- Środowiska edukacyjne sprzyjające uczeniu się:
 - relacje nauczyciel uczeń,
 - praca zespołowa,
 - metody pracy nauczyciela,
 - indywidualizacja nauczania,

- organizacja przestrzeni szkolnej.
- Proces uczenia się drogą do kształtowania i rozwijania kompetencji kluczowych uczniów:
 - wiedza o przebiegu procesu uczeniu się jako podstawa do budowania skutecznej diagnozy pracy szkoły,
 - monitorowanie procesu uczenia się jako istotny element wdrażania zmian służących kształtowaniu kompetencji kluczowych uczniów.

Zasoby edukacyjne:

- Dumont H., Istanc D., Benavides F.: Istota uczenia się Warszawa: Wolters Kluwers, 2013
- Marzano R. J.: Sztuka i teoria skutecznego nauczania. Warszawa: Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2012
- Okoń W.: Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej. Warszawa 1998
- Hattie J.: Widoczne uczenie się dla nauczycieli. Warszawa: Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2015
- Ligęza A., Franczak J.: Jak analizuje się wyniki egzaminów zewnętrznych w polskich szkołach? Raport z wyników ewaluacji zewnętrznej [online]. System Ewaluacji Oświaty [dostęp: 14.09.2016] Dostępny w Internecie: www.npseo.pl/action/start/227
- Borek A., Domaradzka B. „Dobrze zorganizowana aktywność i bierność” [online]. System Ewaluacji Oświaty [dostęp: 14.09.2016] Dostępny w Internecie
- Swat-Pawlicka M., Pawlicki O. Analiza niektórych danych w związku z wymaganiem Uczniowie są aktywni [online]. System Ewaluacji Oświaty [dostęp: 14.09.2016] Dostępny w Internecie: www.npseo.pl/action/start/227

- Tędziągolska M. W jaki sposób szkoła mówi, że warto się uczyć? [online]. System Ewaluacji Oświaty [dostęp: 14.09.2016]
Dostępny w Internecie: www.npseo.pl/action/start/227
- Poziomek U., Marszał D., Skrobek A. M., Woźniak M.: Przyrodnicza edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna. Poradnik. [online]
Warszawa. Instytut Badań Edukacyjnych [dostęp: 14.09.2016] Dostępny w Internecie: <http://ebis.ibe.edu.pl/docs/ebis-poradnik-2016.pdf>
- Grajkowski W., Ostrowska B., Poziomek U. Podstawy programowe w zakresie przedmiotów przyrodniczych w wybranych krajach [online]. Warszawa. Instytut Badań Edukacyjnych [dostęp: 14.09.2016] Dostępny w Internecie:
<https://wyszukiwarka.efs.men.gov.pl/product/podstawy-programowe-w-zakresie-przedmiotow-przyrodniczych-w-wybranych-krajach/attachment/2309>

Zalecane formy i metody pracy

Metody podawcze – prezentacja, wykład.

Metody warsztatowe – praca nad zagadnieniem etapów procesu uczenia się, 5Q.

Moduł V - TIK w budowaniu środowiska sprzyjającego nauczaniu/uczeniu się

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- dostrzega i rozumie rolę nowoczesnych technologii we wspieraniu procesu nauczania/uczenia się;
- zna najnowsze trendy związane z wykorzystywaniem technologii w edukacji;

- zna wybrane narzędzia i zasoby wspierające proces nauczania/uczenia się na I etapie edukacyjnym;
- zna przykłady dobrych praktyk, wykorzystania TIK w procesie nauczania/uczenia się ucznia na I etapie edukacyjnym na przedmiotach nieinformatycznych;
- zna możliwości wykorzystania TIK w pracy z uczniem o SPE oraz w indywidualizacji nauczania;
- wykorzystuje wiedzę o trendach i możliwościach wykorzystywania nowoczesnych technologii w procesie nauczania/uczenia się we wspomaganiu szkół.

Szczegółowe treści

1. Najnowsze trendy wykorzystania nowych technologii w edukacji (edukacja wyprzedzająca, programowanie, grywalizacja, rzeczywistość rozszerzona).
2. Metody nauczania i oceniania wspomagane nowymi technologiami (WebQuest, Odwrócona lekcja, E-portfolio, Ocenianie kształtujące).
3. Wykorzystywanie nowoczesnych technologii w procesie nauczania/uczenia się – narzędzia na I etapie edukacyjnym.
 - 3.1. Wyszukiwanie informacji - słowniki i encyklopedie internetowe.
 - 3.2. Powtarzanie i utrwalanie wiedzy – np. LearningApps, Kahoot lub Quizizz, Quizlet, Tools for Educators.
 - 3.3. Motywowanie do podejmowania twórczych działań – np. StoryJumper, ToonyTool lub Make Belife Komix, Photo Story 3 dla Windows.
 - 3.4. Rozwijanie zainteresowań - Padlet.
 - 3.5. Gromadzenie i udostępnianie zasobów – integracja wiedzy – np. Padlet, Kod QR.
 - 3.6. Kodowanie, programowanie – np. Sretch. Code.org (kursy dla najmłodszych).

3.7. Aplikacje na urządzenia mobilne - np. czytnik kodów QR, JigsawPlanet.

3.8. Tablica multimedialna.

4. Zasoby internetu wspierające proces nauczania/uczenia się na I etapie edukacyjnym.

4.1. Platformy edukacyjne – np. Scholaris, E-podręcznik, Mistrzowie Kodowania, Godzina Kodowania.

4.2. Blogi/portale edukacyjne – np. Superbelfrzy.edu.pl, zamiastkserowki.edu.pl, Edunews.pl.

5. Wykorzystanie narzędzi TIK w indywidualizacji nauczania oraz w procesie uczenia się ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

- Osłabiona zdolność rozumienia omawianych problemów.
- Słaba koncentracja.
- Zaburzenia spostrzegania słuchowego i wzrokowego.
- Problemy z motoryką małą (dysgrafia).
- Trudność z nauką w licznej grupie.

6. Wskaźniki informujące o potrzebie rozwoju szkoły w zakresie wykorzystywania nowoczesnych technologii w procesie nauczania/uczenia się na I etapie edukacyjnym.

Zasoby edukacyjne

- Poradnik edukatora / pod red. Marzeny Owczarz / CODN, Warszawa 2005, [dostępny online z 3.06.2016]

- Technologie informacyjno-komunikacyjne na lekcjach / Małgorzata Ostrowska, Danuta Sterna / CEO, Warszawa 2015 [dostępny online z 6.06.2016]
- Efektywne wykorzystanie nowych technologii na lekcjach / Howard Pitler, Elizabeth R. Hubbell, Matt Kuhn / CEO, Warszawa 2015 [dostępny online 6.06.2016]. POKL
- Oceniam, ucząc. Poradnik dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej / pod red. Danuty Sterny / CEO Warszawa 2015 [dostępny online 6.06.2016]. POKL
- Dzieci Sieci : kompetencje komunikacyjne najmłodszych : raport z badań / [red. nauk. Piotr Siuda, Grzegorz D. Stunża] / Instytut Kultury Miejskie, Gdańsk 2012 [online]. [dostęp: 18.06.2016]
- Pobierz program Logo Komeniusz
- E-portfolio jako innowacyjna metoda nauczania i oceniania / Lechosław Hojnacki [online]. [dostęp: 18.06.2016]. POKL
- Uczę (się) w szkole / Danuta Sterna / CEO, Warszawa 2015 [online]. [dostęp: 18.06.2016]. POKL
- Cele uczenia się. Jak pomóc uczniom zrozumieć każdą lekcję / Connie M. Moss, Susan M. Brookhart / CEO, Warszawa 2014 [online]. [dostęp 18.06.2016]. POKL
- Wykorzystanie nowoczesnych technologii na etapie edukacji wczesnoszkolnej : podręcznik nauczyciela / Hanna Basaj i in. / OEliZK, Warszawa 2009 [online]. [dostęp: 29.06.2016]

Zalecane formy i metody pracy

- Metody poznawcze – wykład, prezentacja

- Metody warsztatowe – indywidualna praca przy komputerze, giełda pomysłów, wizualizacja, uczenie się w małych zespołach, dyskusja

Moduł VI – Współpraca i komunikacja z wykorzystaniem TIK

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- zna uwarunkowania efektywnej współpracy i komunikacji z wykorzystaniem nowych technologii;
- identyfikuje sytuacje edukacyjne zakładające współpracę i wymianę informacji z wykorzystaniem TIK na I etapie edukacyjnym;
- zna wybrane narzędzia TIK wspierające komunikację i współpracę on-line uczniów i nauczycieli.

Szczegółowe treści

1. Czynniki warunkujące efektywną współpracę i komunikację z wykorzystaniem nowych technologii:
 - wybór narzędzia do pracy grupowej,
 - wybór zadania,
 - dobór uczestników grupy,
 - organizacja pracy grupy,
 - monitorowanie pracy grupy.
2. Komunikacja i współpraca uczniów na I etapie edukacyjnym z wykorzystaniem TIK.

2.1. Korzyści wynikające z wykorzystania nowoczesnych technologii we współpracy i komunikacji uczniów - przykłady sytuacji edukacyjnych sprzyjających wykorzystaniu nowoczesnych technologii:

- wzajemne uczenie się uczniów – np. Padlet,
- praca w zespołach zadaniowych – np. Padlet,
- interaktywne ćwiczenia – np. LearningApps,
- twórcze działania – np. ToonyTool, StoryJumper.

2.2. Wykorzystanie narzędzi nowoczesnych technologii wspierających uczenie się we współpracy – np. Padlet, LearningApps (Czat, Notatnik, Plansza, Kalendarz).

2.3. Komunikacja z wykorzystaniem nowych technologii – np. poczta elektroniczna za zgodą rodziców, moduł Wiadomości w LearningApps.

3. Komunikacja i współpraca nauczycieli z wykorzystaniem TIK.

3.1. Współpraca online – np. Pinterest, Tricider, Scriblink, Padlet, Edmodo, Moodle, Realtime Board.

3.2. Zamknięte grupy zadaniowe na portalach społecznościowych – np. Facebook, YouTube.

3.3. Serwery i dyski wirtualne – np. Google+, Dropbox, OneDrive.

3.4. Blogi przedmiotowe - Wordpress, Blogger.

3.5. Komunikatory tekstowe, głosowe i wideo - Skype, Google Hangouts, Messenger FB.

Zasoby edukacyjne

- Praca zespołowa w szkole / Małgorzata Osińska. [online]. [dostęp: 18.06.2016]
- Działanie zespołowe nauczycieli i kształtowanie kompetencji uczniów w działaniu zespołowym / Stefan Wlazło. [online]. [dostęp: 18.06.2016]. POKL

Zalecane formy i metody pracy

- Metody poznawcze – wykład, prezentacja
- Metody warsztatowe – indywidualna praca przy komputerze, giełda pomysłów, wizualizacja, praca w parach, dyskusja

Moduł VII – Bezpieczne wykorzystywanie nowych technologii

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- identyfikuje zagrożenia związane z wykorzystaniem nowoczesnych technologii na I etapie edukacyjnym,
- zna sposoby zapobiegania i reagowania na zidentyfikowane zagrożenia,
- korzysta z podstawowych narzędzi zapewniających bezpieczeństwo w sieci,
- wskazuje zasoby przydatne w pracy nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej w zakresie realizacji zajęć z bezpiecznego korzystania z TIK,
- zna zasady korzystania z cudzych utworów i potrafi wykorzystywać tę wiedzę w planowaniu pracy osoby wspomagającej.

Szczegółowe treści

1. Uczeń i nauczyciel bezpieczni w sieci.

1.1 Zagrożenia związane z wykorzystaniem nowych technologii na I etapie edukacyjnym:

- niebezpieczne treści,
- cyberprzemoc,
- e-uzależnienia.

1.2 Przygotowanie uczniów do bezpiecznego korzystania z nowych technologii.

- wskazywanie wyselekcjonowanych zasobów sieci na poszczególnych przedmiotach,
- organizacja akcji: Dzień Bezpiecznego Internetu, Tydzień z Internetem.

1.3. Wizerunek nauczyciela/ucznia w sieci.

2. Zasoby przydatne w pracy nauczyciela nauczania zintegrowanego w zakresie realizacji zajęć z bezpiecznego korzystania z TIK – Edukacjamedialna.edu.pl (scenariusze zajęć), Dzieckowsieci.fdn.pl (materiały edukacyjne), Legalnakultura.pl (prawo w kulturze), Prawokultury.pl.

3. Współpraca z rodzicami w zakresie kształtowania nawyków bezpiecznego korzystania z internetu.

4. Prawo autorskie w pracy nauczyciela i osoby wspomagającej.

4.1 Przedmiot prawa autorskiego.

4.2 Na co pozwala dozwolony użytek prywatny i dozwolony użytek edukacyjny.

4.3 Domena publiczna.

4.4 Wolne licencje.

4.5 Gdzie/jak znaleźć materiały udostępnione na wolnych licencjach:

- teksty - Wolne Lektury,
- grafika - Wikipedia, Pixaby,
- muzyka Incompetech.com,
- wideo - YouTube (korzystanie z Filtrów),
- zaawansowane opcje wyszukiwania w Google,
- wyszukiwarka - Search Creative Commons.

4.6 Udostępnianie materiałów w sieci (własnych i innych autorów).

Zasoby edukacyjne

- Ustawa o prawie autorskim (Dz.U. 1994 nr 24 poz. 83) [dostępny online 15.06.2016]
- Jak reagować na cyberprzemoc : poradnik dla szkół / pod red. Łukasza Wojtasika / Fundacja Dzieci Niczyje [online]. [dostęp: 18.06.2016]
- Scenariusze zajęć z edukacji medialnej dla szkoły podstawowej 1-3
- Zagrożenia w Internecie : zapobieganie – reagowanie [online]. [dostęp: 18.06.2016]

- Prawo autorskie w edukacji: jak unikać naruszeń? / Krzysztof Siewicz [online]. [dostęp: 18.06.2016]
- Standard bezpieczeństwa online placówek oświatowych / Fundacja Odkrywców Innowacji [online]. [dostęp: 18.06.2016]
- Serwis Legalna Kultura, a w nim dział „Prawo w kulturze” [dostęp: 26.06.2016]
- Serwis Legalna Kultura, a w nim dział „Strefa edukacji” [dostęp: 26.06.2016]

Zalecane formy i metody pracy

- Metody poznawcze – wykład, prezentacja
- Metody warsztatowe – indywidualna praca przy komputerze, giełda pomysłów, wizualizacja, uczenie się w małych zespołach, dyskusja

Moduł VIII - Wspomaganie pracy szkoły w rozwoju kompetencji TIK na III etapie edukacyjnym

Cele operacyjne

Uczestnik:

- określa rolę i zakres działania osoby wspomagającej szkołę/placówkę w zakresie kształtowania kompetencji informatycznych;
- wspiera szkołę w przeprowadzeniu diagnozy jej pracy pod kątem rozwoju kompetencji informatycznych uczniów
- zna metody i narzędzi służące diagnozie i dostosowuje je do obszarów związanych z rozwojem kompetencji informatycznych uczniów oraz specyfiki szkoły
- wyznacza cele i generuje rozwiązania , służące rozwojowi kompetencji informatycznych uczniów

- współpracuje z nauczycielami oraz dyrektorem szkoły przy tworzeniu i realizacji planu wspomagania szkoły
- zapewnia sprawną organizację form doskonalenia nauczycieli, w tym dobór kompetentnych ekspertów
- monitoruje i ocenia działania wspierające nauczycieli w rozwoju kompetencji informatycznych uczniów
- zna narzędzia TIK wykorzystywane na poszczególnych etapach procesu wspomagania oraz w prowadzeniu sieci współpracy i samokształcenia, w tym platformy e-learningowe;
- zna przykłady dobrej praktyki kompleksowego wspomagania szkół i placówek z wykorzystaniem TIK .

Szczegółowe treści

1. Rola i zadania osoby wspomagającej pracę szkoły w rozwoju kompetencji informatycznych.
2. Diagnoza pracy szkoły w obszarze kształtowania kompetencji informatycznych uczniów na III etapie edukacyjnym.
 - etapy diagnozy pracy szkoły
 - źródła informacji na temat szkoły w obszarach związanych z rozwojem kompetencji informatycznych uczniów
 - narzędzia diagnostyczne, służące określeniu potrzeb szkoły w zakresie rozwoju kompetencji informatycznych uczniów
 - warsztat diagnostyczno-rozwojowy, służący określeniu kierunków działań pracy szkoły na rzecz rozwoju kompetencji informatycznych uczniów
3. Planowanie działań służących poprawie jakości pracy szkoły w obszarze kształtowania kompetencji informatycznych uczniów.
 - metody formułowania celów procesu wspomagania
 - metody planowania procesu wspomagania
4. Realizacja działań szkoły, których celem jest rozwijanie kompetencji informatycznych na III etapie edukacyjnym.
 - formy doskonalenia nauczycieli

- sposoby wspierania nauczycieli we wdrażaniu zmian w pracy szkoły
- kryteria wyboru ekspertów z zakresu rozwoju kompetencji informatycznych uczniów

5. Monitorowanie i ewaluacja procesu wspomaganiania

- narzędzia służące do oceny działań i ich efektów

6. Zmiana jako element rozwoju szkoły.

7. Organizowanie i prowadzenie sieci współpracy i samokształcenia w obszarze wykorzystania nowoczesnych technologii w procesie nauczania/uczenia się

8. TIK jako narzędzie wspomaganiania - warsztat pracy osoby wspomagającej szkołę w procesie kształtowania kompetencji informatycznych uczniów.

Zasoby edukacyjne

1. Jak wspomagać pracę szkoły?: poradnik dla pracowników instytucji systemu wspomaganiania [online]. [dostęp: 24.06.2016].
Dostępny w Internecie: http://www.bc.ore.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=773&from=&dirids=1&ver_id=&lp=22&QI=
2. Wymagania państwa. Uporządkowanie priorytetów i celów szkoły [online]. [dostęp: 24.06.2016]. Dostępny w Internecie:
http://www.bc.ore.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=831&from=&dirids=1&ver_id=&lp=56&QI=
3. Maciej Kocurek M., Sołtysińska I., Świeży M., Wachna-Sosin I.: Przewodnik metodyczny dla koordynatorów sieci współpracy i samokształcenia [online]. [dostęp: 24.06.2016]. Dostępny w Internecie:
http://www.bc.ore.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=801&from=&dirids=1&ver_id=&lp=100&QI=

4. Gcłowska A.: Szkoła wobec wymagań państwa. Poradnik dla nauczycieli i dyrektorów [online]. [dostęp: 24.06.2016]. Dostępny w Internecie: http://www.bc.ore.edu.pl/dlibra/docmetadata?id=832&from=&dirids=1&ver_id=&lp=110&QI=
5. Informacje dotyczące zasad prowadzenia wspomaganie szkół i organizowania sieci współpracy i samokształcenia wraz z materiałami szkoleniowymi: www.ore.edu.pl/wspomaganie-pracy-szkol-i-przedszkoli

Zalecane formy i metody pracy

Metody podawcze: wykład, prezentacja

Metody warsztatowe: elektroniczna ankieta (np. ankieta Google, Ankietka.pl, Survio.pl), wywiad, dyskusja, story telling

Moduł IX - Planowanie rozwoju zawodowego uczestników szkolenia w zakresie wspomaganie szkół

Cele operacyjne

Uczestnik szkolenia:

- wie, jakie kompetencje powinna mieć osoba odpowiedzialna za wspomaganie szkół,
- określa swoje mocne strony, które wykorzysta wspomagając szkoły,
- identyfikuje swoje deficyty, które utrudnią prowadzenie wspomaganie szkół,
- wyznacza kierunek rozwoju zawodowego i przygotowuje plan działania

Szczegółowe treści

1. Kompetencje potrzebne do prowadzenia procesu wspomaganie na czterech etapach:
 - pomoc w diagnozowaniu potrzeb szkoły;

- ustalenie sposobów działania prowadzących do zaspokojenia potrzeb szkoły;
 - zaplanowanie form wspomaganie i ich realizację;
 - ocenę przebiegu i efektów
2. Analiza własnych zasobów i ograniczeń, które mają wpływ na realizację wspomaganie:
 - stosunek do wspomaganie jako zadania (relacja ja-zadanie)
 - stosunek do innych osób zaangażowanych w proces wspomaganie (relacja ja-inni)
 - postrzeganie siebie jako osoby pomagającej (relacja ja-ja)
 3. Zasoby zewnętrzne jako wsparcie dla osoby prowadzącej proces wspomaganie.
 4. Indywidualne cele rozwojowe oraz cele rozwojowe własnej instytucji.
 5. Plan rozwoju własnego w kontekście zadań stojących przed osobą prowadzącą wspomaganie szkół/przedszkoli.

Zasoby edukacyjne

- Boydell T., Leary M., (2006). Identyfikacja potrzeb szkoleniowych. Kraków: Wolters Kluwer
- Profil kompetencyjny osoby odpowiedzialnej za wspomaganie szkoły (str. 13-17) w: Hajdukiewicz M. (red) Jak wspomagać pracę szkoły? Poradnik dla pracowników instytucji systemu wspomaganie. Zeszyt 1. Założenia nowego systemu doskonalenia nauczycieli [online] Ośrodek Rozwoju Edukacji Dostępny w Internecie [16.09.16]
<http://www.ore.edu.pl/component/phocadownload/category/136-poradnik-metodyczny?download=3318:jak-wspomagac-prace-szkoly-poradnik-dla-pracownikow-instytucji-systemu-wspomaganie-zeszyt-1-zalozenia-nowego-systemu-doskonalenia-nauczycieli>
- Materiały szkoleniowe – Letnia Akademia SORE [online] Ośrodek Rozwoju Edukacji Dostępny w Internecie [16.09.16]

<http://doskonaleniewsieci.pl/Upload/Artykuly/SORE%20-%20Wsparcie/las.zip>

- Materiały szkoleniowe – Zimowa Akademia SORE [online] Ośrodek Rozwoju Edukacji Dostępny w Internecie [16.09.16]
<https://doskonaleniewsieci.pl/Upload/Artykuly/zaspa/Zalaczniki.zip>

Zalecane formy i metody pracy

- Metody warsztatowe: praca zespołowa, praca indywidualna (refleksja, autodiagnoza, planowanie), koło diagnostyczne, plan osobistego rozwoju.

